

УДК 159.9:351.74(477)

ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИХ ЗАСАД І ПРАКТИКИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Дмитро ШВЕЦЬ,

кандидат педагогічних наук, перший проректор
Харківського національного університету внутрішніх справ

АНОТАЦІЯ

Ускладнення криміногенної ситуації, поява нових видів злочинів, використання кримінальними структурами досягнень науково-технічного прогресу висуває сьогодні підвищені вимоги до поліцейських як до висококваліфікованих фахівців. Успішне вирішення цих проблем багато в чому залежить від професійної підготовки поліцейських, основне завдання якої полягає в створенні організаційно-правових, соціальних, психологічних, матеріально-технічних та інших передумов для формування високопрофесійного персоналу. Успіх у роботі поліцейських прямо залежить від належного юридичного складника професійної підготовки, що є запорукою його подальшої успішної службової діяльності. Зарубіжний досвід передових країн щодо професійної підготовки поліцейських високо оцінюється українськими експертами та заслуговує на увагу з метою вдосконалення діяльності й подальшого розвитку всієї правоохоронної системи України.

Ключові слова: професійна підготовка, поліцейський, Національна поліція України.

THE ISSUES OF IMPROVEMENT THEORETICAL AND LEGAL PRINCIPLES AND ORGANIZATIONAL PRACTICE OF POLICE PROFESSIONAL TRAINING

Dmytro SHVETS,

Candidate of Pedagogical Sciences,
First Vice-Rector of Kharkiv National University of Internal Affairs

SUMMARY

Nowadays the exacting demands are placed upon the policemen as a result of the criminogenic situation's complication, increase of organized criminality, appearance of new types of crimes, usage of scientific and technological achievements in committing crimes. The successful solving of these problems depends on the professional training of the employees of Ukrainian National police, which main task is creation of organizational, legal, social, educational, psychological, material, technical, financial, economic and other prerequisites for the formation of highly professional personnel of Ukrainian National police to discharge their professional duties. The success of police work relies on the legal component of professional training. The qualitative legal awareness of police officers is the key to their further successful professional activities. The foreign experience of professional police training in developed countries is highly appreciated by Ukrainian experts. It attracts attention to improve the activity and development of the Ukrainian law enforcement system.

Key words: professional training, police officer, National Police of Ukraine.

REZUMAT

Complexitatea tot mai mare a situației criminalității, noi tipuri de criminalitate, organizații criminale folosesc de progresul științific și tehnologic astăzi aduce cereri sporite la poliție în calitate de specialiști cu înaltă calificare. Soluția cu succes a acestor probleme depinde în mare măsură formarea poliției, a cărei sarcină principală este de a crea condiții organizatorice, juridice, sociale, psihologice, logistice și de altă natură pentru formarea unui personal extrem de profesionist. Succesul în activitatea poliției depinde în mod direct de componenta legală adecvată a formării profesionale, care este cheia succesului activităților sale de succes. Experiența externă a țărilor avansate în formarea poliției Expertii ucraineni au apreciat și merită o atenție, în scopul de a îmbunătăți performanța și dezvoltarea în continuare a sistemului judiciar al Ucrainei.

Cuvinte cheie: formare profesională, ofițer de poliție, Poliția Națională a Ucrainei.

Постановка проблеми. Ускладнення криміногенної ситуації, поширення організованої злочинності, поява нових видів злочинів, використання кримінальними структурами досягнень науково-технічного прогресу висуває сьогодні підвищені вимоги до поліцейських як до висококваліфікованих фахівців. Успішне вирішення цих проблем багато в чому залежить від професійної підготовки працівників органів Національної поліції України.

Процес професійної підготовки поліцейських є самостійною стадією реалізації кадрової політики Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС) та відіграє важли-

ве значення для належного кадрового забезпечення органів Національної поліції України.

Особливість професійної підготовки поліцейських підкреслюється пильною увагою до них із боку науковців і потребами в практичній діяльності. Значний внесок у процес вирішення завдань у сфері професійної підготовки поліцейських зробили свого часу такі науковці, як В. Авер'янов, М. Ануфрієв, О. Бандурка, О. Буданов, В. Бутилін, В. Венедіктов, О. Губанов, С. Гусаров, І. Дробуш, О. Зубков, В. Ілларіонов, М. Іншин, А. Комзюк, М. Козяр, М. Кіреєв, Л. Колодкін, О. Кононов, О. Коренєв, В. Ко-

робов, О. Крилов, В. Мельник, В. Морозов, С. Полежаев, В. Райко, В. Сальников, О. Столяренко, В. Чернявський, І. Шушкевич та інші.

Незважаючи на численні дослідження, багато питань, пов'язаних із професійною підготовкою в умовах реформування МВС, розкриті недостатньо. Крім того, це стосується також висвітлення проблемних питань щодо вдосконалення теоретико-правових засад і практики організації професійної підготовки поліцейського, що є досить актуальним та корисним.

Метою статті є характеристика проблеми вдосконалення теоретико-правових засад і практики організації професійної підготовки поліцейського з метою подальшого формування високопрофесійного, стабільного й оптимально збалансованого кадрового корпусу поліції, який повною мірою відповідатиме сучасним вимогам та ефективно вирішуватиме завдання, які сьогодні ставить керівництво Національної поліції України перед підпорядкованими органами й підрозділами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціальна роль поліції як центрального органу виконавчої влади визначена Законом України «Про Національну поліцію» та полягає в забезпеченні публічної безпеки й порядку; охороні прав і свобод людини, а також інтересів суспільства й держави; протидії злочинності; наданні в межах, визначених законом, послуг із допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги (ст. 2) [1].

Однак необхідно визнати, що для виконання цих завдань рівень професійної підготовки працівників органів Національної поліції України залишається низьким. Це зумовлюється низкою факторів як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру. Серед недоліків варто назвати недостатнє матеріально-технічне забезпечення діяльності органів поліції, недостатню психологічну підготовку поліцейських до дій в екстремальних ситуаціях, неефективні форми й методи організації охорони публічного порядку тощо.

З метою покращення становища, крім запровадження відповідних заходів адміністративного характеру, реорганізації діяльності органів поліції, існує необхідність удосконалення професійної підготовки поліцейських, яка повинна відповідати стандартам підготовки поліцейських провідних країн світу.

Головним завданням системи професійної підготовки поліцейських є сприяння підвищенню ефективності правоохоронної діяльності через покращення кадрового потенціалу органів Національної поліції України.

Система професійної підготовки поліцейських є органічною складовою частиною державної системи освіти. Головне її завдання – сприяння формуванню професійного ядра висококваліфікованих фахівців з усіх напрямів діяльності Національної поліції України, надання їм необхідних знань, навичок та вмінь працювати в умовах розбудови державності, формування ринкових відносин.

Основні завдання професійної підготовки працівників органів Національної поліції України є такими:

- забезпечення потреб суспільства й держави у висококваліфікованих фахівцях правоохоронної діяльності, здатних на належному рівні забезпечувати охорону публічного порядку, здійснювати боротьбу зі злочинністю та захист прав і свобод людини, передбачених законодавством України;

- реалізація принципу безперервності навчання протягом служби з метою постійного розширення та поглиблення професійних знань;

- напрацювання та професійне вдосконалення практичних навичок поліцейських із застосування передбаче-

них законодавством України заходів впливу з дотриманням прав людини й громадянина;

- удосконалення навичок поведінки зі спеціальною технікою та спеціальними засобами, експлуатації транспортних засобів і засобів зв'язку;

- розвиток особистих моральних якостей, патріотизму та відповідальності, здібностей до ініціативних дій, сумлінного виконання професійного обов'язку, підвищення рівня загальної культури [2, с. 43].

Зміни, що сталися у суспільно-політичному житті, аналіз криміногенної ситуації в державі, факти порушення законності працівниками поліції поставили перед МВС завдання щодо реформування системи та вдосконалення форм і методів професійної підготовки висококваліфікованих спеціалістів для органів Національної поліції України.

У постановці цілей поліцейської освіти дискусійним є питання про те, чи повинні працівники поліції отримувати повну юридичну освіту або бути вузькими фахівцями в тій чи іншій сфері поліцейської діяльності. Відповідно до нормативно-правових приписів наявність вищої юридичної освіти потрібна далеко не всім поліцейським. На думку багатьох науковців і практиків, для поліції потрібно готувати як фахівців широкого юридичного профілю, так і фахівців вузької спеціалізації. Загальновизнано, що нині в поліцейській діяльності котується не горезвісна робоча сила, а працівник із високим рівнем правової освіченості, професійної навченості, саме сукупність яких утворює професіоналізм.

Через виконання широкого кола повноважень (превентивна та профілактична діяльність; виявлення, припинення, розслідування кримінальних та адміністративних правопорушень; забезпечення публічної безпеки; регулювання дорожнього руху й контроль за дотриманням Правил дорожнього руху тощо) до поліцейських висуваються підвищені вимоги: не лише знати та вміти застосовувати норми права, а й мати спеціальну правову освіту, і при цьому бути висококваліфікованим працівником із високим рівнем правосвідомості та правової культури.

За формування нового типу фахівців правоохоронної сфери юридичний складник професійної підготовки поліцейських – це одна з основних професійних вимог до діяльності поліцейських. Без цього неможливе дотримання принципів діяльності поліції (таких як верховенство права, дотримання прав і свобод людини, законність, презумпція невинуватості, невідворотність покарання, відкритість і прозорість, поліцейська нейтральність, взаємодія з населенням на засадах партнерства тощо) та виконання обов'язків поліцейських, основними з яких є такі:

- неухильне дотримання положень Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, і Присяги поліцейського;

- професійне виконання своїх службових обов'язків відповідно до вимог нормативно-правових актів, посадових (функціональних) обов'язків, наказів керівництва;

- повага й дотримання прав і свобод людини;

- збереження інформації з обмеженим доступом, яка стала їм відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків (п. п. 1–3, 5 ч. 1 ст. 18 Закону України «Про Національну поліцію» [1]);

- дотримання положень Закону України «Про захист персональних даних» [3] у разі безпосереднього оперативного доступу до інформації та інформаційних ресурсів органів державної влади (ч. 1 ст. 27 Закону України «Про Національну поліцію» [1]);

- повідомлення особі під час проведення превентивних поліцейських заходів про причини застосування до неї таких заходів, а також доведення до її відома положень

нормативно-правових актів, на підставі яких застосовуються такі заходи (ч. 2 ст. 31 Закону України «Про Національну поліцію» [1]).

Юридичний складник професійної підготовки поліцейського має певну специфіку в системі юридичної освіти загалом. Юридична освіта пересічного громадянина та працівника поліції через об'єктивні умови не може бути тотожною та збігатися за змістом.

Правова освіченість поліцейського формує професійну дисципліну, відповідальність, почуття обов'язку. Вона допомагає в розвитку активної життєвої позиції особового складу поліції. Кожному працівникові поліції потрібно прищепити готовність і вміння сприймати нову соціальну інформацію, обробляти, перевіряти, узагальнювати, робити критичні висновки, а також здатність приймати рішення та домагатись їх виконання тощо. Крім цього, правова освіченість сприяє формуванню морально-психологічної готовності поліцейського до виконання службових обов'язків, що регулюється, захищається, стимулюється нормами права. Постійний аналіз норм права, спрямований на виявлення їх соціальної цінності, морального змісту, зіставлення з ними різних життєвих ситуацій виховують в особового складу Національної поліції України вміння конкретно мислити, глибоко оцінювати соціальну дійсність.

Юридичне наповнення професійної підготовки поліцейських дає змогу формувати систему професійних правових знань, уявлень та установок, що забезпечують їх свідомо активну правомірну поведінку в процесі професійної діяльності та в інших соціальних сферах. Професійно-правове наповнення підготовки поліцейських забезпечує їх становлення як особистості та фахівця відповідного рівня.

Юридична спрямованість професійної підготовки поліцейських безумовно впливає на процес самовдосконалення, саморозвитку, професійно-особистісного розвитку, професійної свідомості й самосвідомості, ставлення працівника поліції до себе як до професіонала. Це ті поняття, які формують та стверджують самостійність і відповідальність майбутнього фахівця у сфері правоохоронної діяльності.

Змістом юридичного складника професійної підготовки поліцейських є набуття професійних правових цінностей, формування ставлення до правоохоронної діяльності, усвідомлення себе як правоохоронця, оцінка власних професійних здібностей крізь призму таких правових принципів, як справедливість, рівність, свобода, гуманізм, добросовісність, законність, а також формування ставлення до себе як до професіонала.

З метою підготовки висококваліфікованих фахівців-правоохоронців значну увагу в процесі професійної підготовки поліцейських необхідно приділяти також професійно-правовому вихованню, тобто комплексу заходів, що спрямовані на формування професійних інтересів особистості.

Правове виховання поліцейських має певну специфіку в системі правового виховання загалом. Правове виховання пересічного громадянина та працівника поліції через об'єктивні умови не може збігатися за змістом.

Згідно з результатами правового виховання професійна компетентність працівника органів Національної поліції України, на думку Г. Пашулі, повинна складатись із таких якостей:

– *комунікативності* – якість, що передбачає наявність у поліцейських культури спілкування та вміння досягати компромісу, вирішення конфліктів в оточуючому середовищі, знаходження консенсусу; це навички ведення переговорів, побудови команд і налагодження партнерства, які виходять за межі своєї асоціації, тощо;

– *володіння адміністративними навичками* – якість, що передбачає здатність поліцейських здійснювати керів-

ництво людьми, уміння приймати нестандартні рішення, аналізувати результати роботи, вести фінансову діяльність, стежити за інформаційними потоками, здійснювати управління проектами та програмами, орієнтуватися в інноваційних процесах тощо;

– *планування та логічного мислення* – якість, яка вимагає від поліцейських усвідомлення глобальної перспективи, що виходить за межі однієї сфери діяльності, управління цілями, здатність оцінювати й вирішувати проблеми, досліджувати їх, втілювати в життя отримані результати науково-прикладних пошуків, здійснювати моніторинг та оцінювати розвиток державного управління в суспільно-політичній сфері [4, с. 140–141].

Практика діяльності Національної поліції України свідчить про наявність певної закономірності: рівень правового виховання поліцейських є високим, коли в більшості випадків доводиться застосовувати правові норми, а не буквально реалізувати організаційні завдання. Так, у співробітників таких служб, як поліція особливого призначення, кінологічного забезпечення, поліція охорони, рівень правового виховання примітивний, тобто простежується поверхневе знання й розуміння основ права. У працівників таких служб, як кримінальна поліція, органи з протидії злочинній діяльності у сфері економіки, боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, незаконного обігу наркотиків, органи досудового розслідування, рівень правового виховання в межах теоретичного, тобто їм притаманний високий ступінь знання та розуміння правових явищ.

Важливо зауважити, що правове виховання здатне формувати в поліцейських шанобливе ставлення до права, закону та практики його застосування, переконаність у необхідності неухильного дотримання букви й духу права; має практичний вимір, адже працівники органів поліції не тільки знають основні принципи, норми права, а й використовують їх у правозастосовній діяльності; сприяє здійсненню активних правовірних дій щодо захисту прав і свобод людини; впливає на різні сфери життєдіяльності поліцейських; за функціональною ознакою має пізнавальне, оцінювальне та регулятивне значення [5, с. 51, 59].

Процес удосконалення організації професійної підготовки працівників органів Національної поліції України може бути значно ефективнішим за умов узагальнення та використання досвіду діяльності поліції різних держав, адаптації цього досвіду на національних рівнях, постійної взаємодії в запровадженні новацій у підготовці поліцейських [6].

Отже, підґрунтям для професійної підготовки фахівців-правоохоронців має стати передовий досвід підготовки поліцейських провідних країн світу, європейська модель вищої освіти, інноваційні методики викладання.

Певною мірою слушною є думка начальника управління професійної освіти та науки МВС України О. Користіна про те, що нині викликає стурбованість необґрунтована популярна надмірна увага та намагання до перенесення на українські терени практик західних систем навчання й виховання, які, як правило, не враховують вітчизняні особливості, освітніх традицій та й самих результатів цих практик у тих країнах, де вони вже стали частиною освітнього ландшафту. Аналіз систем освіти та професійної підготовки показав, що прогресивні педагогічні концепції не обов'язково зумовлюють наявність у працівників поліції здатності правомірно й ефективно діяти в екстремальних ситуаціях щодо виявлення та припинення правопорушень і злочинів. Підготовку кадрів поліції за кордоном відкриває відсутність єдиного методологічного підходу, що зумовлюється різними педагогічними ідеологіями. Слепе копіювання західних педагогічних технологій не сприяє вдосконаленню системи професійної підготовки працівників органів Національної поліції України [7].

Сучасні національні системи професійної підготовки кадрів поліції характеризуються різними позиціями щодо співвідношення в підготовці практичних поліцейських навичок та академічних знань. Проте в підсумковому звіті групи з формування єдиних підходів до європейської поліцейської науки, представлений у 2007 р., розмежування поліцейської освіти та поліцейської підготовки є наріжним каменем.

Освіта зазвичай забезпечує більшу теоретичну підготовку, а її концептуальні межі покликані стимулювати аналітичні здібності та критичне мислення. Фактично професійна підготовка й освіта припускають різні стилі навчання, оскільки взаємодіють із різними рівнями засвоєння навчального матеріалу.

В основі теорії виділення такого параметра, як рівень засвоєння діяльності, лежить постулат про те, що будь-яка діяльність виконується на основі раніше засвоєної про неї інформації, а успішність виконання залежить від глибини та якості засвоєння. При цьому розрізняють репродуктивне та продуктивне засвоєння інформації, що й покладено в основу відповідних варіантів оволодіння матеріалом.

У процесі професійної підготовки працівник поліції лише відтворює раніше сприйняту інформацію про методи діяльності та застосовує її для виконання типових дій (репродуктивний рівень). У процесі ж професійної освіти працівник поліції не лише відтворює раніше сприйняту інформацію та застосовує її в діяльності, а й творчо адаптує її для використання в нестандартних умовах (продуктивний рівень).

Наразі в зарубіжній практиці намітилися загальні тенденції розвитку в системах професійної освіти кадрів поліції, які забезпечують узгодження професійної підготовки кадрів поліції з вимогами часу та змін у поліцейській діяльності. До цих тенденцій належать такі: демократизація процесу відбору в поліцію; відхід від військових традицій і створення власних; гуманізація процесу навчання; інтелектуалізація освіти; прагнення відомчої вищої освіти відповідати стандартам загальноуніверситетської освіти; формування творчого мислення та розвиток особистісних здібностей фахівців різних напрямів поліцейської діяльності; використання в процесі освіти працівників поліції технологій дистанційної, відкритої та безперервної освіти; прагнення систем поліцейської освіти різних країн до інтеграції й кооперації.

Думка щодо професійної підготовки поліцейського хоч і не є однотайною, проте переважно передбачає такі стандарти:

- повне розуміння та прийняття поліцейським призначення поліції в суспільстві;
- почуття спільності з колегами;
- повагу до Кодексу етики та дотримання його положень у житті й на службі;
- розвинений інтелект;
- наявність і постійне поповнення знань;
- володіння сукупністю методів професійної діяльності (уміння перевести знання у сферу практичної роботи);
- поінформованість про сильні та слабкі сторони своєї особистості;
- психологічну й етичну підготовленість;
- безперервне навчання новим методам поліцейської діяльності, підвищення кваліфікації тощо.

Більш конкретно професійні вимоги пов'язані зі спеціалізацією працівника поліції, його посадою та місцем у поліцейській ієрархії [7].

У питаннях удосконалення системи професійної підготовки працівників Національної поліції України корисними є питання організації поліцейських систем розвинених країн світу, насамперед таких, як Франція, Великобританія,

США, Італія, Канада, Австрія, Японія, Федеративна Республіка Німеччина. Вони мають тривалу історію, великий досвід боротьби зі злочинністю й охорони публічного порядку, тісні зв'язки між собою. Усе це накладає відбиток на організацію професійної підготовки поліцейських кадрів, змушує враховувати всі здобутки минулого та сучасного, широко розвивати міжнародну кооперацію.

Принципи побудови систем професійної підготовки поліцейських кадрів у розвинених демократичних зарубіжних країнах у своїй сутності відповідають їх типологічним особливостям, якими є такі:

- розгалуженість і різноманітність поліцейських систем, наявність поліцейських органів у різних міністерствах та відомствах, незалежність їх між собою. Це означає, що відповідної складності й структурованості набуває побудова системи професійної підготовки фахівців, орієнтованість їх не лише на загальні завдання правоохоронної діяльності, а й на специфіку конкретної роботи в конкретній поліцейській службі. У цьому разі максимально скорочується період адаптації до професійної діяльності, вона набуває необхідної ефективності;

- соціальна спрямованість роботи поліції. Професійна підготовка поліцейського орієнтована на захист насамперед прав і свобод людини; усвідомлення того, що він особисто та поліція загалом утримується за рахунок податків населення, а отже, служить платнику податків; глибоке розуміння того, що поліція зобов'язана надати допомогу кожному громадянину і коли вчиняється злочин, і за нещасного випадку, в екстремальній ситуації, побутовому конфлікті, у разі раптового захворювання або, наприклад, несподіваних пологів на вулиці. До миттєвих і правильних дій у всіх цих випадках поліцейський повинен бути готовим беззастережно, його навички під час підготовки мають бути доведені до автоматизму;

- високий професіоналізм поліції. Він досягається не тільки завдяки глибокій професійній підготовці у фахових поліцейських закладах освіти. Так, поліцейський у США, Великобританії, Франції, в інших країнах змушений упродовж усієї служби навчатися, від цього залежить його просування по службі, присвоєння офіцерського звання, оплата праці, пільги тощо. Для цього підготовка в профільних навчальних закладах повинна закласти не лише знання та вміння, а й здатність до саморозвитку, адаптації до нових соціальних, інформаційних, технічних і технологічних вимог, кваліфікованого здобуття нових знань шляхом самоосвіти;

- позапартійність у роботі поліції. Майбутній правоохоронець психологічно готується до того, що обраний ним професійний шлях накладає певні обмеження щодо проявів політичних, партійних переконань, навчається неупередженості у своїй службовій діяльності, усвідомлення та переконання того, що поліція служить народу, державі, а не партіям чи класам;

- активна діяльність громадських добровільних об'єднань, спрямована на підтримку й допомогу поліції. Відтак поліцейський має розбиратись у тонкощах громадського життя, уміти вступати в позитивні безконфліктні контакти з громадськістю, виявляти витримку й тактовність;

- відкритість, гласність, постійна апеляція до громадської думки під час вирішення складних ситуацій, що виникають у правоохоронній практиці, забезпечують поліції довіру та підтримку населення. Професійна підготовка поліцейських спрямована на те, щоб застерегти їх від психології професійної обмеженості, сформувати переконання, що якою б розгалуженою, матеріально забезпеченою та наділеною необхідною правовою підтримкою не була правоохоронна система, без співпраці з громадськістю, насамперед населенням, вона не зможе повною мірою розв'язувати

покладені на неї завдання. Поліція бере активну участь в усіх заходах, що проводяться серед населення, в організації спортивних змагань, свят, працює в школах і дошкільних закладах, виконує патронажну роботу, звітує перед населенням та цим реалізує ідею зближення з ним. Під час професійної підготовки поліцейських у США, Німеччині, Франції, Італії вивчається спеціальний курс «Робота з населенням». Для поліцейських систем зарубіжних країн у досить великій кількості готуються працівники відділів психологічної й соціальної роботи, зв'язків із населенням, громадськими організаціями, засобами масової інформації;

– у навчальних програмах із професійної підготовки фахівців для поліцейських служб велика увага приділяється напрацюванню навичок і вмінь роботи з науково-технічними засобами, які надзвичайно широко застосовуються в роботі поліції зарубіжних країн;

– кадри поліції ретельно та всебічно готуються до тісної взаємодії національних служб у межах Інтерполу й безпосередньо між собою. У міжнародних контактах, на конференціях, симпозіумах, семінарах, під час обміну досвідом у делегаціях питанням підготовки поліцейських кадрів неодмінно приділяється підвищена увага.

Не останню роль у професійній підготовці кадрів поліції зарубіжних країн відіграє престижність правоохоронної діяльності, яка підтримується насамперед за рахунок високого рівня соціальної захищеності поліцейського, а також створення державою та значною кількістю засобів масової інформації позитивного іміджу поліцейських структур. Матеріальна забезпеченість спонукає поліцейського до відповідального виконання обов'язків, професійного зростання, що позитивно позначається на кадровій стабільності [8, с. 133].

У процесі вдосконалення професійної підготовки працівників органів Національної поліції України назріла потреба в переході від формального теоретичного навчального процесу до запровадження тренінгових технологій, формування сталих і професійних навичок.

У цьому напрямі важливі різні інноваційні впровадження. Зокрема, це може бути створення тренінгових центрів як базових навчально-методичних осередків спеціалізованої професійної підготовки. У Національній академії внутрішніх справ, наприклад, це Центр підготовки миротворців, сертифікований ООН. В Одеському державному університеті внутрішніх справ набирає ваги Центр підготовки фахівців для проведення фінансових розслідувань під егідою ООН та ОБСЄ. Харківський національний університет внутрішніх справ має сталі напрацювання з підготовки висококласних фахівців із кібербезпеки.

Висновки. З огляду на викладене можемо стверджувати, що професійна підготовка працівників органів Національної поліції України потребує вдосконалення. Виконання правоохоронних функцій залежить від якісної політики професійної підготовки поліцейських, основне завдання якої полягає в створенні організаційно-правових, соціальних, виховних, психологічних, матеріально-технічних, фінансових, економічних та інших передумов для формування високопрофесійного персоналу органів Національної поліції України, здатного ефективного та на високому рівні вирішувати службові завдання.

Успіх у роботі поліцейських прямо залежить від належного юридичного складника професійної підготовки.

Саме якісна правова обізнаність фахівця-правоохоронця є запорукою його подальшої успішної службової діяльності.

У процесі вдосконалення організації професійної підготовки особливої ваги набуває правове виховання поліцейських у контексті формування в правоохоронців нових правових цінностей. Правовиховна діяльність поліцейських спрямована на поширення правових ідей, уявлень, понять, термінів, знань, почуттів, переконань із метою формування в них належного рівня правової свідомості, правової поведінки та правової культури.

Упродовж останніх десятиліть Міністерством внутрішніх справ України та його відомчими навчальними закладами завдяки різним формам міжнародного співробітництва накопичено значний досвід щодо професійної підготовки європейських правоохоронців, який може бути успішно використаний Україною. Зарубіжний досвід передових країн щодо професійної підготовки поліцейських високо оцінюється українськими експертами та заслуговує на увагу з метою вдосконалення діяльності й подальшого розвитку всієї правоохоронної системи України.

Список використаної літератури:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 10.05.2017).
2. Ключко А. Кадрове забезпечення органів Національної поліції України: монографія. Х.: Золота миля, 2012. 492 с.
3. Про захист персональних даних: Закон України від 1 червня 2010 р. № 2297-VII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2297-17> (дата звернення: 10.05.2017).
4. Пашуля Г. Органи внутрішніх справ як елемент апарату держави в умовах глобалізації: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Львів, 2015. 203 с.
5. Андрусишин Р. Правове виховання працівників ОВС: теоретико-правовий вимір: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Львів, 2016. 213 с.
6. Питання підготовки кадрів для правоохоронних органів обговорили на конференції у ДЮОІ. URL: http://www.mvs.gov.ua/ua/news/1261_Pitannya_pidgotovki_kadriv_dlya_pravoohoronnih_organiv_obgovorili_na_konferencii_u_DYUI_FOTO.htm (дата звернення 10.05.2017).
7. Користін О. Професійна освіта поліцейського: в якому напрямку рухатись. URL: <http://politrada.org/news/profes-yna-osv-ta-pol-tseyskogo-v-yakomu-napryamku-rukhatish/> (дата звернення 10.05.2017).
8. Ануфрієв М., Бандурка О., Ярмиш О. Вищий заклад освіти МВС України: наук.-практ. посібник. Х.: Ун-т внутр. справ, 1999. 369 с.

ДОВІДКА ПРО АВТОРА

Швец Дмитро Володимирович – кандидат педагогічних наук, перший проректор Харківського національного університету внутрішніх справ

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Shvets Dmytro Volodymyrovych – Candidate of Pedagogical Sciences, First Vice-Rector of Kharkiv National University of Internal Affairs